

CONSTIT. XV.

UT SALUTAREM BAPTISMUM IN QUOCUNQUE
SACRO ORATORIO PERAGI LICEAT.
Idem Imperator Stephano sanctiss. Constantino, Archiepiscopo,
& Patriarche universali.

Etiam hic veneranda sexte synodi sacerdonum ⁴, qui non in privatum adium oratoris sacerdotum, sed in solis in communem usum consecratis templis, divinam regenerationis lotionem perfici vult, quem similius cum illis iubeat, qui facrofonda sacrificia & mysteria in privatis dominibus celebrari verantur ⁵; ideoque a nobis jam pridem consideratus expensi sunt: tanquam illorum germanus similiter correctionem consequetur. Statuimus igitur, quemadmodum de sacrificio, sic quoque de salutifero baptisme, & ipsum in quocunque sacro oratorio quibuslibet peragere licitum sit. Nam haec tam stricte sacerdotum synodi decretum constituisse mihi quidem videtur, propter eos qui quanquam sacerdotum nomen gerant, profani tamen sunt, & quos ad lavacrum adducunt, pollutos reddunt: qui ut appareat domos ejusdem opinionis hominum subeunt, non rem divinam faciunt, sed cum iis qui convenienti inauspicati aliquid moluntur. Hanc vero provisionem tametsi & divinam esse & multa salutarum contineat, non tamen illa ad impietas plenos a suis viis coercendos sufficiat. Nam & res audax et malitia, omnique modo, clausis etiam oratoriis, ad explendum propositum suum, siam inveniat vim. Veruntamen quin nunc divina gratia omnes perversae opiniones sint profligatae, etiam quantum ad hoc attinet, quamobrem reipublica hoc decretum ad probandum in privatarum adium oratoris regenerationis lotionem obtrudatur, nullam equidem esse necessariam causam video.

CONSTIT. XVI.

UT QUI VIGINTI ANNO HABET, HYPODIA-
CONUS CREATUR POSSIT.

Eadem.

Vetus verbum, quod ⁷ de rebus suis dicentes asse esse aperiendas mont, cum in aliis omnibus perbelles se habeant, tum hic longe esse pulchrius appetat. At quorundam hoc: Civilis ⁸ lex statuit, ne minor viginti quinque annis in divinis officiis creetur hypodiaconus. Decretum sacerdotum contra statutum, ut quid ad istiusmodi ministerium accedit, hinc vigescimus annus ad ordinationem perducat. Dignum itaque sacram legem de rebus suis praeципiente audire Imperatoria nostra majestas rata, & in eandem cum illa sententiam descendit, & statutum, ut qui ad vigesimum annum pervenit, modo ante aetate vita ratio obfuscum non sit, quantum ad aetatem, hypodiaconi officium fuscipere non impediatur.

CONSTIT. XVII.

DE PUPERIS, QUANDO DIVINORUM MYSTERIORUM PARTICIPES FIANT: ET QUANDO INFANTES BAPTIZENTUR, POST QUADRAGINTA VIDELICET DIES, EXTRA QUAM SI NECESSITAS URGEAT.

Eadem.

Id quod beatitudine tua postulat, a vobis procedere, quam a nobis originem sumere ac perfici, aquius fuerat. De re ⁹ enim sacra sanitatem tuam sanare operebat. Verum quoniam super uno duxtam capre concilium consilium (quum de multis decernere conciliis sit) inconveniens esse, nos vero & circa concilium decretum facere posse dicitur: admonitionem sufficientes, quibus de rebus postulationem instituimus, de his constitutionem emitimus. Quum itaque Dominus & servator noster, quo splendore gloria ipsius illuminarentur qui in tenebris ambulant, juxta atque nos carnis atque sanguinis nostri particeps factus fuerit: valde, mea quidem sententia, a salutiferis ipsius providentia diversae sentiunt, quotquot eam qua ex recenti puerperio decubunt, & morte ¹⁰ pra ¹¹ toribus consistente, nec diem quem ipsi exceptandum autem (quadraginta nempe post partum) expectante, citius ut obtoato velut collo protrahente, corripitur: illuminatione ¹² indignam esse opinantur, & ut ob corporis immunditatem ¹³ revera illa & vita immunda excedat (quippe qua in sacris non instituatur ¹⁴, nec sacri lavaci lustratio, regenerationisque particeps sit) efficiunt. Neque vero illi periculi dannique magnitudinem, quam inconsiderata iporum & perniciofa religio adfer, praecoxi habent. Vetus ea illa est absurditas, ut oratione non indigat. Talem enim mulierem incredulam reformatione destitutam decedere & istiusmodi obcauam pro eo quod inter servandos collocandos esset, in perditorum damnatorumque locum rejici: quomodo fas, Deove, qui per hunc in ipsum & in aqua spiritu regeneracionem, salutem donat, non graviter acerbatur? Vanam igitur istiusmodi prudentiam dehinc in futurum & medio tollentes de mulieribus, que recens pepererunt, que naturali expurgatione occupatae sunt, statuimus, ut si quidem alia quacunque affectione morbi ipsarum vita non tentetur, usque ad praeferendum quadraginta dierum tempus experte maneat, nondum initiatæ illuminatione ¹⁵: ad sacra recepta & initiatæ sacerdosanctorum mysteriorum perceptione, at si quis ipsi morsibus, qui vita internectionem minitetur, superveniat & incubat: sacerarum rerum omnibus modis participes fiant. Etenim si illis ¹⁶ qui propter enormia flagitia multis annis vivifica communione arcuntur, mors ad obrueuntur.

¹ Superioris dixit magis ¹⁷ ut res ligas purgationis non tarditas sed ¹⁸ intemperie. Novell. 4. num de baptism. ² Et ita abrogatur Canon 59. Synod 6. in Trullo. adde Nov. 58.

³ In Trullo §. 17. ⁴ Canon. 59. ⁵ Novell. 4. 5. ed. Nov. 58.

⁶ Non. 57. 5. 15. 6. in Trullo. ⁷ Ne dicatur aliquo cum poeta: Dedeo illi dominus sit ultimus. ⁸ Et ita abrogatur Novella Justiniani 123. c. 13. 3.

⁹ Cuique turpe est, ius in quo veratur ignorare 1.43. ff. de origine iuri 12. Quintil. 3. 10. Pueraria pro toribus mortis post 1.44. 4. C. 4. postea.

¹¹ Contraepitome id est, baptism. ¹² Iustitia morsis, Scrim.

¹³ 1. Epitome apud Harmenopolum 4. tit. 1. §. 25.

¹⁴ Exstat Epitome, quod in baptismis infantis conferri posse.

¹⁵ Hoc immittit, duplo penam legibus constitutam non ita adstringere: quantum convenia atque pacet, adde 20. Gel. 1. usq. de pena injuria legib. XII. tabularum constitut.

¹⁶ Vid. 1. 15. C. de p. 1. ¹⁷ O. ut Republica leges, tanta ut mortales res vives qui dicit, non errat. Per his episcopacum, oculi res dicitur Satrapæ, ut per quos Rex omnia spectaret: sicut Regis aures delatoris, per quos Rex audiebat omnia quae ab unoquoque gerabantur, Suidas episcopacum, Bonitatis.

¹⁸ Eu 18. 18. 18. 18. hoc est in Co-

presa scriptum tempus incidit, neque quisquam hos sacerorum participatione prohibere statuet, qua ratione haec proper naturales carnis fortes prohibebuntur? Quod profectio non tam propter mulierem hanc immunditatem, quam ob alias causas in intima legis ratione reconditas, & veteri ¹⁷ prohibitum esse lege, & gracie tempus traditionis loco fulcepisse puto. Existimo siquidem sacram legem id prescriptissime, quo protervam eorum qui intemperanter viveant, concupiscentiam castigare: quemadmodum & alia multa per alia praecpta ordinantur & prescribuntur, quo indomitus quorundam in mulieres stimulit retardatur. Quin & haec providentia qua legem constituit voluntas est, ut partus a depravatione liberri sint. Quia enim quicquid natura supervacaneum est, idem corruptivum & inutile est, quod hic sanguis superfluus sit, quod illi obnoxios essent, in immunditate ad tempora vivere illas lex iuber: quo ipso etiam nominis sono lasciva concupiscentia ad temperantiam redigatur, ne ex inutili & corrupta materia ipsum animas coagenter. Ecce fanus de infantes eundem ad modum constitutum, ut si non inquietentur, inimicosque naturæ causas supererant, antequam gracie splendore illustrentur, quadragiesimus ¹⁸ dies expectetur. Confertaneum namque est, ut quemadmodum fetus quadraginta ¹⁹ diebus in naturæ materno receptaculo plene informantur, sic etiam in æquali dierum numero in divina gloria æternique omnium Patris domum procedant. Si tamen & octavo ²⁰ a parte die, baptizate aliquis volet, neque id absurdum fuerit. Dominus enim noster Christus octavo die circumcisus, imposito circumfisioni fine, pro hac vivisco baptizatum initiari concepit. Verum haec obtineant, si nulla necessitas, que mortem minetur, existat. At si periculum aliquod emergens vim vita inferat, omni diligentia omnibusque viribus etiam intra octavum diem sacram lotionem peragi oportebet, ne non illuminatus, neque facili lavaci, atque adeo summi boni expers partus decadat.

CONSTIT. XVIII.

UT IN SPONSALIBUS CONSTITUTA
POENA EXIGATUR. ²¹

Idem Imperator Styliano excellentiss. sacerorum officiorum magistro.

Cum verius legibus ²², quæ de patribus nuptialibus tractant, tum in prima matrimonii cotione, tum in eius dissolutione, quam mors in alterum conjugum irruens efficit, & qualibet ratione prædicta ratio ²³ sunt, neque vel tantillum in alteram partem proclinant: ita quoque lex, quum ne tantillum quidem jus intorquet ac depravat, digna est quæ ad rerum dijudicationem procedat. Illius enim partes sunt, ut qualibet lex: hujus autem, ut jus stabile conservet. At quorundam haec in Codicibus descripta ²⁴ constitutio est, quæ dum a parentibus qui in matrimonium liberos collocarunt, promissa dotis donationem propter nuptias nomine facta exigit, haud scio quomodo jus commisceat. Vult ²⁵ namque, ut parentes, qui pro liberis dotem donationem propter nuptias promiserint, si promissionem indistincte fecerint, illam totam defluo expletat, ita que folis ex bonis promissa exhibebit: tum si inops sit, ahiil ille in promissum contribuat, sed illi facultates, quæ se una cum filio daturum pollicitus est, folia expletant: sed si dives sit, contrarium statuant, ut ipse folis de suo que pollicitus sit, expletat, filiusque nihil cum illo communicet: tametsi non se folium, sed cum filio promissum expletum pollicitus sit: quod filium, qui ipse non promiserit, dare quipiam indignum putetur. Hoc itaque aequitatis subversione esse ratu sumus. Nam quantcumque inopia tenetur parentes, si filius folis de suo promissa solvat, nulla iustitia legis apparat: neque rursum quum satis affluens rerum patri copia est, filium contributionis omnino esse experient, universumque promissum a parente exhiberi convenient. Quamobrem etiam statutum ²⁶ ut ²⁷ secundum parentis verba promissorum solutio procedat, ab ipso quando se folum datum pollicitus est, promissum exigit: quando vero cum filio se daturum promisit, filius etiam solutioni obnoxios sit, eaque ex æqualibus partibus, quando illæ definiti non sunt, fiat: ac tum in æqualibus etiam quum utrique certæ partes diversæ assignatae sunt. In hoc nulla aequitatis erroris est, insuperque id ad liberorum utilitatem spectat, quam in Codicibus edita constitutio non magnopere respicit, ideo quidem quoniam se parentes quoniam ad dispensandum respicit, id est quod illud tempus quod filio efficaciter promittendi potestat facit, ininde nuptialiter contractū exspectat, quod conductibile filio sit, perdi. Ut igitur ea res ambobus commoda felixque sit, neque æquitas iniquo iudicio involvatur, nec vero denique liberorum utilitati noceatur, Codicis decretum vacato: hoc vero jam consuetudini cognitum in republica obtinero. Quum etenim pro decreto legis in republica habeatur, jam prælatum est, quæ in Codicibus est, constitutioni.

CONSTIT. XIX.

DE PACTO ²⁸ PATERNO, EX AQUO HEREDEM FUTURUM FILIUM.

Idem Imperator Styliano excellentiss. sacerorum officiorum magistro.

Non contemendi alios studio (ut & ante a nobis dictum est) neque ut gloriam nobis parentes, ad legum correctionem procelsum: sed ut, quod conductibile non est, quod eis fieri potest, a subditorum consilio removeamus: id scientes, ad moderandam rem publicam legum rectam constitutionem omnium esse præstansim. Nam qui leges ²⁹ repuplicæ oculos effe dixerit, is profecto mea sententia illas ita vocans, nihil indecens pronunciaverit. Quemadmodum enim res maxime necessaria eis animali non titubans oculus, ita & non publice legum aquas & resus statut. Hujus ergo ut nos curam gerentes, posteaquam in felicie ³⁰ Codice legem esse cognovimus, quæ propter evidenter absurditatem in hominum animis nequitum locum invent, ut suscipiteret: nedum vim aliquam & efficaciam habet. Contraria enim statut naturali, quæ a parentibus liberis debetur, & qualibet adversus filium patri ad iniquitatem senserit: aperit: quin & parentem ut illi morem gerat obstricatum mendacio, doloque obnoxium facit) posteaquam, inquam, istiusmodi quandam esse legem animadvertisimus, tametsi etiam ante normam sanctionem ipsam ne suscipiteret, excluderit communis hominum voluntas: si feminam, duabus septimis imponenda: 66. diebus in purificatione nullam rem sacram attingerre potest. Levit. 11. ¹⁸ Leo monet, non tam iubet, ad quadragesimum usque diem baptismum diffiri in infante, nisi mors infantis imminent.

¹ Superioris dixit magis ² ut res ligas purgationis non tarditas sed ³ intemperie. Novell. 4. num de baptism. ² Et ita abrogatur Canon 59. Synod 6. in Trullo. adde Nov. 58.

³ In Trullo §. 17. ⁴ Canon. 59. ⁵ Novell. 4. 5. ed. Nov. 58.

⁶ Non. 57. 5. 15. 6. in Trullo. ⁷ Ne dicatur aliquo cum poeta: Dedeo illi dominus sit ultimus. ⁸ Et ita abrogatur Novella Justiniani 123. c. 13. 3.

⁹ Cuique turpe est, ius in quo veratur ignorare 1.43. ff. de origine iuri 12. Quintil. 3. 10. Pueraria pro toribus mortis post 1.44. 4. C. 4. postea.

¹¹ Exstat Epitome apud Harmenopolum 4. tit. 1. §. 25.

¹² Ratio decidendi.

¹³ Si ita est, abrogatur 1.34. ff. de orbis. obit. ¹⁴ Vid. 1. 5. C. de sponsalib.

¹⁵ Hoc immittit, duplo penam legibus constitutam non ita adstringere: quantum convenia atque pacet, adde 20. Gel. 1. usq. de pena injuria legib. XII. tabularum constitut.

¹⁶ Vid. 1. 15. C. de p. 1. ¹⁷ O. ut Republica leges, tanta ut mortales res vives qui dicit, non errat. Per his episcopacum, oculi res dicitur Satrapæ, ut per quos Rex omnia spectaret: sicut Regis aures delatoris, per quos Rex audiebat omnia quae ab unoquoque gerabantur, Suidas episcopacum, Bonitatis.

¹⁸ Rex omnia spectaret: sicut Regis aures delatoris, per quos Rex audiebat omnia quae ab unoquoque gerabantur, Suidas episcopacum, Bonitatis.

¹⁹ Eu 18. 18. 18. 18. hoc est in Co-

Utmulier quæ matrimonium non iterat, unius liberorum portionem &c. 665

veteres leges nuptialum pactum rationem reducit, absurdam constitutionem missam esse faciendam persuaderit, atque in que ille exilium decreverat, in publico haec eriamum ufu sit. Quid nos situr? Postquam temel prevalere visum est, ne ²² in matrimonii cotione ex sequo collationes fiant, sed major donatione propter nuptias dos sit, hoc in republica obtinero, & si mors matrimonii dirimat, tum si ²³ maritus sine liberis decedat, pauprimum ²⁴ nemo jura filiorum, quibus cum reliquis liberis æqualem hereditatem portentur. Hoc itaque quanquam aliquis (quomodo diximus) in republica obtinero: si vero mulier mors abripiat, dotem heredes eius capitum: maritus autem suis rebus non privat, neque quæ prius fuit, ut ipse habet. Quiomodo enim iniquum non est, alios ex illius rebus lucrum ferire: ipsum vero, supra amissionem conjugis, bonis etiam suis, five donatione propter nuptias privari?

CONSTIT. XXL

UT ²⁴ DOTIS PROMISSIO EX PATERNIS AUT MATERNIS BONIS FACTA PRÆSTETUR.

Idem Imperator Styliano excellentiss. sacerorum officiorum magistro.

Quemadmodum in libra videmus, eam cum recte ad rerum earum quæ ponderantur, dijudicationem defum, quando lances æquales ²⁵ sunt, neque vel tantillum in alteram partem proclinant: ita quoque lex, quum ne tantillum quidem jus intorquet ac depravat, digna est quæ ad rerum dijudicationem procedat. Illius enim partes sunt, ut qualibet lex: hujus autem, ut jus stabile conservet. At quorundam haec in Codicibus descripta ²⁶ constitutio est, quæ dum a parentibus qui in matrimonium liberos collocarunt, promissa dotis donationem propter nuptias nomine facta exigit, haud scio quomodo jus commisceat. Vult ²⁷ namque, ut parentes, qui pro liberis dotem donationem propter nuptias promiserint, si promissionem indistincte fecerint, illam totam defluo expletat, ita que folis ex bonis promissa exhibebit: tum si inops sit, ahiil ille in promissum contribuat, sed illi facultates, quæ se una cum filio daturum pollicitus est, folia expletant: sed si dives sit, contrarium statuant, ut ipse folis de suo que pollicitus sit, expletat, filiusque nihil cum illo communicet: tametsi non se folium, sed cum filio promissum expletum pollicitus sit: quod filium, qui ipse non promiserit, dare quipiam indignum putetur. Hoc itaque aequitatis subversione esse ratu sumus. Nam quantcumque inopia tenetur parentes, si filius folium datum pollicitus est, promissum exigit: quando vero cum filio se daturum promisit, filius etiam solutioni obnoxios sit, eaque ex æqualibus partibus, quando illæ definiti non sunt, fiat: ac tum in æqualibus etiam quum utrique certæ partes diversæ assignatae sunt. In hoc nulla aequitatis erroris est, insuperque id ad liberorum utilitatem spectat, quam in Codicibus edita constitutio non magnopere respicit, ideo quidem quoniam se parentes quoniam ad dispensandum respicit.

CONSTIT. XXI.

UT MULIER QUE MATRIMONIUM NON ²⁸ ITERAT, UNIUS LIBERORUM PORTIONEM PROPRIETATIS JURE CAPIAT: SIMILITER ET PATER.

Idem Imperator Styliano excellentiss. sacerorum officiorum magistro.

Sicut in plerisque aliis, quando absurdi nihil incidenter, neque rebus noxiis quicquam inferuntur, constatidini ²⁹ cess

